

УДК 811.111'42
DOI <https://doi.org/10.26661/2414-9594-2022-1-9>

КАТЕГОРІЯ ІНТИМІЗАЦІЇ: ІСТОРІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОСМИСЛЕННЯ СТАТУСУ

Сирко І. М.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри практики англійської мови
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
вул. Леся Курбаса, 2, Дрогобич, Львівська область, Україна
orcid.org/0000-0002-7622-425X
irynasyrko@ukr.net*

Висоцька З. І.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін
Військова академія (м. Одеса)
вул. Фонтанська дорога, 10, Одеса, Україна
orcid.org/0000-0001-8588-4009
visotskaz@ukr.net*

Ключові слова: *категорія інтимізації, статус категорії, теоретико-практичні аспекти вивчення, засоби репрезентації інтимізації.*

У статті простежено історію вивчення категорії інтимізації та осмислено її статус у сучасному мовознавстві. Зазначено, що потреба здійснення дослідження мотивована активним входженням у науковий обіг текстів із комунікативно-стильових сфер, у яких інтимізованість викладу є однією з визначальних характеристик. Вона зумовлена також урізноманітненням теоретико-практичних аспектів вивчення інтимізації та засобів її виявлення у мові й тексті. Вказано, що основними методами дослідження категорії інтимізації є контекстуально-інтерпретаційний, що дає змогу реконструювати авторський задум щодо омовлення інтимізації, та метод дискурсивного аналізу, за допомогою якого виявляються основні чинники комунікативно-мовленнєвої діяльності конкретного контексту на загальному екстралінгвальному тлі. Наголошено, що, попри багатоаспектність інтимізації як об'єкта сучасного мовознавства, статус цієї категорії до кінця не окреслено. Запропоновано кваліфікувати інтимізацію як категорію лінгвофілософську, семантичну, універсальну, граматичну, функціонально-семантичну, лінгвостилістичну, приховану, дискурсивну (тестову), комунікативну, процесуальну, прагматичну. Вказано, що до засобів репрезентації категорії інтимізації слід зараховувати фонетико-синтаксичні, лексико-фразеологічні, словотвірні та граматичні. Моделюванню інтимізації сприяють також і деякі форми непрямой комунікації. Акцентовано на потребі використання синкретичного підходу до розуміння категорії інтимізації, що передбачає врахування актуальних для сучасної лінгвістики традиційних та новітніх аспектів її інтерпретації. Наголошено, що дослідження цієї категорії в теорії лінгвостилістики, комунікації, прагмалінгвістики, лінгвоперсонології, дискурсології дасть змогу виявити як індивідуально-авторські моделі інтимізації, так і національні, специфічні моделі, характерні для кожної лінгвокультури загалом.

CATEGORY OF INTIMIZATION: HISTORY OF RESEARCH AND UNDERSTANDING OF THE STATUS

Syrko I. M.

Candidate of Philology,

Associate Professor at the Department of English Language Practice

Ivan Franko State Pedagogical University

Les` Kurbas str., 2, Drohobych, Lviv region, Ukraine

orcid.org/0000-0002-7622-425X

iryneasyrko@ukr.net

Vysotska Z. I.

Candidate of Philology,

Associate Professor at the Department of Humanitarian

and Socio-Economic Disciplines

Odesa Military Academy

Fontans`ka str., 10, Odesa, Ukraine

orcid.org/0000-0001-8588-4009

visotskaz@ukr.net

Key words: *category of intimization, status of the category, theoretical and practical aspects of study, means of representation of intimization.*

The article traces the history of studying the category of intimization and explains its status in modern linguistics. It is noted that the need to carry out research is motivated by the active development of texts from communicative-stylistic spheres, in which intimization is one of the defining characteristics. It is also caused by the diversification of the theoretical-practical aspects of the study of intimization and the means of its detection in speech and text. It is indicated that the main methods of researching the category of intimization are contextual-interpretive, which makes it possible to reconstruct the author's idea regarding the interpretation of intimization, and the method of discursive analysis, which reveals the main factors of the communicative-speech activity of a specific context against the general extralingual background. It is emphasized that despite the multifacetedness of intimization as an object of modern linguistics, the status of this category has not been completely defined. It is proposed to classify intimization as a linguistic-philosophical, semantic, universal, grammatical, functional-semantic, linguistic-stylistic, hidden, discursive, communicative, procedural, pragmatic category. It is noted that to the means of representation of intimation should be included phonetic-syntactic, lexical-phraseological, word-forming and grammatical ones. Some forms of indirect communication also contribute to modeling intimization. Emphasis is placed on the need to use a syncretic approach to understanding the category of intimization, which involves taking into account the traditional and modern aspects of its interpretation. It is emphasized that the study of this category in the theory of linguistic stylistics, communication, pragmalinguistics, linguopersonology, discourseology etc. will make it possible to identify both individual-and-authorial models of intimization, as well as national specific models, which are characteristic of each linguistic culture in general.

Постановка проблеми. Теоретичне дослідження категорії *інтимізації* ґрунтується на сучасній поліфункційній парадигмі, що демонструє перехід від формальних лінгвістичних моделей

до комунікативно-прагматичних. Основними методами дослідження категорії *інтимізації* є контекстуально-інтерпретаційний, що дає змогу реконструювати авторський задум щодо омов-

лення *інтимізації*, а також метод дискурсивного аналізу, за допомогою якого виявляються основні чинники комунікативно-мовленнєвої діяльності кожного конкретного ситуативного контексту на загальному екстралінгвальному тлі.

Дослідники слушно наголошують, що «в новому тисячолітті активізація дослідницької думки до вивчення інтимізації пояснюється своєрідною експансією в інтеракціональний простір концепцій і методів когнітивної, структурно-семіотичної, аксіологічної та лінгвоаративної парадигм» [1, с. 9]. Зазначена категорія актуалізується значною мірою і в антропологічній, тексто- й дискурсоцентричній, комунікативно-прагматичній парадигмах, а також у парадигмі сучасної теорії еґо-текстів.

Проблематика, пов'язана з вивченням категорії *інтимізації*, неодноразово привертала увагу дослідників. У проєкції на мовний матеріал її частково описували вітчизняні вчені другої половини XIX – початку XX ст. Так, О. Потєбня розглядає категорію *інтимізації* через актуалізацію функцій особових займенників [2, с. 50], а І. Франко у розвідці «*Bel Parlar Gentil*» розмірковує про втілення категорії *інтимізації* в мовленні галичан, про стиль мовлення, «повний ясности, скромности і простоти» [3, т. 31, с. 261]. Аналіз мовної практики селян, здійснений автором, засвідчує насиченість їхнього мовлення значною кількістю дискурсивних (структурних) слів, що підсилюють емоційну температуру спілкування, роблять його інтимізованим, близьким співрозмовнику. Як один із прикладів, І. Франко наводить формотворчу частку *б (би)* та дискурсивні слова, похідні від неї, що в діалектному мовленні, як правило, передують дієслову (напр.: *бим пішов, бим зробив*), чи містяться в постпозиції. Окреслюючи головну функцію таких слів – вираження можливості чи необхідності дії, ввічливого побажання, прохання, що є ознакою вишуканого інтимізованого мовлення, автор доводить, що *інтимізація* – це характерна ознака мовлення українців. Вона виявляється у повсякденній комунікативно-прагматичній спрямованості їхнього мовлення, є типом суб'єктно-адресних відношень, стратегічною ознакою комунікації, сформованою на їхньому ментальному рівні.

У лінгвістичний обіг термін *інтимізація* уперше ввів у 40-х роках XX ст. академік Л. Булаховський [4, с. 571–593]. Згодом зазначена категорія частково привертала увагу Р. Якобсона, І. Білодіда, Д. Лихачова, М. Бахтіна, Н. Арутюнову, Т. Радзівєвську та інших учених, які розглядали її у зв'язку з дослідженням категорій модальності, оцінки, адресатності, наративу та ін.

Предметом детального вивчення феномен *інтимізації* став у дисертації А. Корольової, яка

розглянула його з огляду на сучасну парадигму лінгвістичних знань (щоправда лише в аспекті лінгвоаративного підходу до вивчення художньої інтеракції). На думку зазначеної авторки, ідея щодо відображення в мові категорії *інтимізації* «за постановкою питання, загальним підходом ... значно випередила свій час, але так і не знайшла послідовного продовження у вітчизняній лінгвопоетичній традиції» [1, с. 9]. Зауважимо, однак, що категорію *інтимізації* слід досліджувати не лише у фокусі лінгвопоетики, оскільки ця категорія проєктується на сучасну поліфункціональну лінгвістичну парадигму загалом.

Вагомими є дослідження вітчизняних учених Т. Космеди, А. Палійчук, Н. Фурист, С. Денисової, Т. Радзівєвської та ін., у яких здійснено узагальнення напрацювань щодо характеристики категорії *інтимізації*, зроблено спостереження за поступом мовної свідомості адресата в ракурсі теорії *інтимізації*, що проєктується на різні жанри художньої прози, визначено статус *інтимізації* як мовної універсалії, охарактеризовано явище *інтимізації* художнього мовлення автора, запропоновано комплексну методику виявлення індивідуально-авторської моделі світу як сукупності лінгвопоетичного й наративного кодів *інтимізації* в структурі художнього тексту тощо. У наукових працях ці та інші дослідники виявили специфіку мовленнєвих засобів, що використовуються для конструювання й функціонування *інтимізації* в художніх текстах, мотивували необхідність розширення теорії дослідження *інтимізації* шляхом уведення нового терміна – *інтимізований наратив* тощо. Проте, на жаль, «досі недостатньо висвітленими залишаються питання наукового статусу категорії *інтимізації* та специфіки її реалізації у текстах різних жанрів і стилів» [5, с. 234].

Мета статті – окреслити історію дослідження категорії *інтимізації* та здійснити спробу осмислення її статусу в сучасному мовознавстві.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи поняття *інтимізації*, наголосимо на відсутності чіткої категоризації терміна, про що свідчить «уживання в значенні *інтимізації* таких лінгвістичних понять, як *комунікативні форми, комунікативний прийом, комунікативний спосіб* (Г. Почепцов), *засоби вираження особи* (Р. Якобсон), *інтимізуючий прийом спілкування* (Н. Бадаєва), *мовленнєві засоби партитурності* (І. Білодід), *мовленнєві сигнали образу автора* (В. Виноградов, М. Брандер), *прихований ліризм* (Т. Булигіна), *прихована публіцистичність* (О. Швець), *авторська зверненість, адресованість* (Н. Арутюнова, О. Воробйова), *сигнали діалогічності* (Н. Сулименко), *художній діалог* (М. Бахтін), *суб'єктно-адресатні відносини* (Т. Радзівєвська), *інтимізуючий дискурс* (М. Фріман), *художній інтеракт*

(Ю. Кристева, Г. Балмер, І. Арнольд, З. Гетьман) тощо, які віддзеркалюють різні аспекти спільного підходу до вивчення авторської розповідної манери в текстах» [1, с. 61–62]. Наведені терміни вказують на різні аспекти процесу *інтимізації*, специфіки її реалізації, а їх використання мотивується дослідницькими завданнями, які зазначені вчені виконують, акцентуючи увагу на відповідних ознаках і параметрах цієї категорії.

Важливим для розуміння процесу *інтимізації* є поняття *комунікативної компетенції, комунікативної поведінки, комунікативно-прагматичної норми процесу спілкування*, причин її порушення, які призводять до комунікативних невдач. Ця ідея частково задекларована в цитованій праці А. Корольової, спорадично вона потрапляє у фокус уваги Ф. Бацевича [6; 7], хоч термін *інтимізація* при цьому не використовується.

У працях Л. Булаховського термін *інтимізація* не має чітко окресленого визначення. Дослідник розглядає *інтимізацію* динамічно й репрезентує *широке* й *вузьке* її розуміння. З одного боку, це *лінгвостилістична категорія*, завдання якої – за допомогою певних художніх засобів наблизити автора до потенційного читача, і, відповідно, читача – до автора. Письменник створює певну інтимну тональність, використовуючи для цього систему відповідних мовних засобів. Такий підхід до трактування категорії *інтимізації* отримав визначення *широкого*. Натомість *вузьке* розуміння *інтимізації* передбачає її трактування як *стилістичного прийому* для відтворення інтимної тональності висловлювання. Ця теза не викликає заперечень, однак *інтимізація* створюється не лише за допомогою лінгвостилістичних засобів, але й за допомогою системи певних мовних засобів, що не обов'язково моделюють стилістичний прийом. Тобто категорія *інтимізації* – це й функціонально-семантична категорія, що омовлюється засобами відповідних мовних рівнів.

Аналізуючи феномен *інтимізації*, репрезентований у системі поглядів зазначеного мовознавця, А. Корольова зауважує, що *інтимізація* художнього мовлення набуває у його працях стилістичної спрямованості, пов'язаної з вибором мовних засобів виключно «для створення специфічних емоційно-експресивних відтінків розповіді» [1, с. 61]. Варто, однак, зазначити, що засоби створення емоційно-експресивної тональності тексту моделюються за допомогою вербалізації категорій емотивності й експресивності, виразності. Виникає запитання і до формулювання «інтимізація створює ... ефект емоційно-інтелектуального спілкування з читачем, що постає в певних естетичних ситуаціях і формує читацьку рецепцію художнього твору» [1, с. 62], адже названа ознака не є константною, обов'язко-

вою чи специфічною ознакою категорії *інтимізації*, оскільки категорія *інтимізації* актуалізується не лише в художньому тексті. Це комунікативно-прагматична категорія, що може виявлятися в мовленні загалом, у всіх його стилях і жанрах, хоча при цьому й можна простежити певну специфіку.

Підсумувавши напрацювання сучасних учених, до засобів репрезентації категорії *інтимізації* зараховуємо:

1) систему фонетико-синтаксичних засобів – насамперед це відповідні інтимізувальні інтонації. Зауважимо, що на можливість вияву категорії *інтимізації* під час моделювання відповідного тону вказував ще О. Потебня, порівн.: «у нашому мовленні тон відіграє дуже важливу роль і часто змінює його зміст»; «слово справді існує лише тоді, коли вимовляється, а вимовляється воно повинно неодмінно певним тоном, який вловити, назвати інколи немає можливості» [2, с. 101];

2) систему лексико-фразеологічних засобів – власні назви (насамперед відповідні типи антропонімів), номінації на позначення інтимної сфери (*серце, душа, любов, ніжність* і под.), назви осіб за родинними стосунками у прямому й переносному значенні (*синочок, сестричка, братик, дідусь* і под.); фамільярна лексика (*другяка, голубчик* і под.), діалектні слова, що викликають відчуття близькості у носіїв мови через актуалізацію значення «свій» (*мамка, нянько, дідик, бабка* і под.), евфемізована лексика (замість *дурний – дуренький*) та ін. [5, с. 234]. Зауважимо, що категорія *інтимізації* виявляється більш виразно, коли зазначені класи слів поєднуються із займенниками;

3) систему словотвірних засобів – переважно це зменшено-пестливі суфікси. Слова із такими суфіксами О. Потебня окреслював як *дитячі*, вказуючи на можливість створення за допомогою цього мовного засобу інтимізованої ситуації. Учений також наголошував на специфічній рисі української мови, коли зменшено-пестливі суфікси актуалізуються не лише у формах іменників і прикметників, що типово, але й дієслів, прислівників, напр.: *спатоньки, питоньки, тамочки, тутечки, теперечки* і под. [2, с. 71];

4) систему граматичних (морфологічних і синтаксичних) засобів. Йдеться насамперед про займенники, частки, вигуки, модальні слова, дієслівні особові форми, слова категорії стану, звертання, вставні слова й конструкції, що репрезентують ставлення автора до довілля, мовлення загалом; риторичні речення, окличні й питальні речення і под., напр.: *голубонько, лебедику, на мою думку, на щастя, на жаль* і т.д.

Моделюванню *інтимізації* сприяють також і форми непрямой комунікації. Про це, зокрема, йдеться у праці І. Франка «*Bel parlar gentil*»,

дослідженнях сучасних учених – І. Сусова, Ф. Бацевича, А. Палійчук та ін. У цьому контексті слід акцентувати на *дискурсивних* словах, які відіграють особливу роль, передусім з огляду на реалізацію функції зв'язності. Їх уживання є сигналом посиленої уваги до об'єкта, актуалізованого автором мовлення; вони узагальнено вказують на ставлення мовця до дійсності, до адресата тощо. Те, що дискурсивні слова слугують також і для вербалізації категорії *інтимізації*, стверджує сучасна дослідниця функцій дискурсивних слів Т. Космеда [8, с. 216–222]. Питання вербалізації категорії *інтимізації* актуалізоване й у чинних словниках дискурсивних слів, де описані функції цих одиниць мовлення [9, с. 382].

Теорія Л. Булаховського в українському мовознавстві знайшла своє продовження у працях І. Білодіда. Зазначений учений окреслював *інтимізацію* як «художній прийом, що викликає в читача почуття інтимного, дружнього спілкування з автором. Цей прийом передусім реалізується на інтонаційно-синтаксичному рівні через інтимізувальні інтонації, що функціонують як спосіб, паралельний будові речень, при якому живе розмовне мовлення передається посередництвом риторичних запитань, окличних речень, питально-відповідних побудов, ужитих не в прямому мовленні» [10, с. 110–197]. Учений пов'язує *інтимізацію* не лише з поняттям *інтонації*, але й з поняттям *тональності*. Якщо *тональність* розуміти як суб'єктивну модальність, то *категорію інтимізації* можна вважати *виявом категорії модальності*.

Якщо Л. Булаховський, А. Корольова, І. Білодід та інші вчені розглядають категорію *інтимізації* передусім на тлі художнього тексту, то Ю. Бельчиков – на тлі тексту публіцистичного. Дослідження Ю. Бельчикова [11] вважаємо значимим, оскільки сьогодні усталеною є думка, що саме в межах публіцистичного стилю найбільш активно можна простежити розвиток мови (йдеться про сучасну літературну мову), хоч у XIX і XX століттях поступ простежувався насамперед у мові художньої літератури. Власне, на сьогодні й сформувався *прагматистичний підхід* до розуміння категорії *інтимізації*.

У вітчизняній і зарубіжній лінгвістичній традиції *інтимізацію* характеризують як *культурологічну* категорію. Прихильники такого підходу кваліфікують її як *художній стиль*, що виробився ще в епоху рококо як *салонний, інтимний напрям*, що прийшов на зміну бароко [12, с. 88].

Неодноразово *інтимізація* ставала предметом уваги в процесі категоризації й структуризації дискурсу. Наприклад, американська дослідниця М. Фріман описує принципи, що є базовими для інтимізуючого дискурсу і актуалізовані насампе-

ред в іконічних структурах синтаксису. Йдеться про поняття *дистанції між автором і читачем*. М. Фріман актуалізує один із законів комунікації, проєктуючи його на художній текст і наголошуючи, що довжина синтаксичних структур (лаконічність висловлювання) безпосередньо мотивує якість сприйняття: що менший обсяг синтаксичної структури, і вона заповнена простими морфологічними і лексичними формами, то «коротшою є дистанція між автором і читачем» (комунікативно-прагматичний підхід) [1, с. 65]. На цьому положенні в сучасній теорії комунікації, як відомо, базується один із основних законів комунікації.

А. Корольова натомість подає розуміння *інтимізації* крізь призму *нарративної лінгвістики*, порівн.: «*Інтимізація* – це феномен мови художньої літератури, що характеризується комунікативно-прагматичною спрямованістю. У зв'язку з цим *інтимізація* є одним з типів суб'єктно-адресатних відношень і розглядається як художній інтеракт. Такий підхід дозволяє витлумачити *інтимізацію* як *інтегровану процесуальну текстову гіперкатегорію*, яка поєднує категорії автора, читача і суб'єктивно-оцінної модальності, співвідносні в процесі текстової діяльності, що спричиняє поєднання творення художнього тексту з його інтерпретацією. І останнє, *інтимізація* – це код індивідуальної манери письменника, спосіб, у який автор зашифрував художню інформацію у зв'язку з естетичним наміром відтворити ефект емоційно-інтелектуального спілкування з читачем. Естетичний намір автора в цій ситуації передбачає *започаткування дружніх стосунків з читачем – підтримку, продовження цих стосунків – завершальну фазу інтимного спілкування*» [1, с. 67]. Наведене визначення не відображає дефініції категорії *інтимізації* як універсальної мовної категорії, а лише окреслює її сутність насамперед як категорії художнього тексту.

А. Корольова наголошує на визначенні *інтимізації* як «динамічної ієрархічно структурованої гіперкатегорії художнього тексту, що включає категорії автора, читача й суб'єктивно-оцінної модальності, за допомогою яких організовується мовленнєвий акт (художній інтеракт) у зв'язку з естетичним наміром автора відтворити ефект емоційно-інтелектуального спілкування з читачем» [1, с. 67]. Отже, категорія *інтимізації* виражається в кожному мовленнєвому акті, що здійснюється через моделювання авторської суб'єктивно-оцінної модальності, порівн.: «Структура мовленнєвого акту репрезентована категоріями мовця / автора і слухача / читача, а також текстом / художнім мовленням автора як наслідком мовленнєвої дії. Авторська суб'єктивно-оцінна модальність якісно видозмінює розповідь, перетворюючи її на інтимізовану.

Категорія автора є основною, оскільки програмує й моделює тип мовлення автора, способи вираження основних текстових категорій. Категорія читача переважно гіпотетична. Читач є адресатом комунікативного наміру автора, який у тексті репрезентується через актуалізацію, конотацію, стилістичні прийоми, підтекст, внаслідок чого створюється естетичний ефект інтимізованого спілкування» [1, с. 68]. Актуалізація – нейтралізація компонентів лексичного і граматичного значень, відповідних смислів, моделювання конотації, відповідних стилістичних прийомів, підтексту, безперечно, є механізмами вербалізації категорії *інтимізації*, проте не спеціалізованими, оскільки за допомогою зазначених механізмів зазвичай омовлюються основні мовні категорії.

Категорія *інтимізації* має свій механізм пояснення крізь призму теорії мовленнєвих актів. Зазначена теорія стосується передусім комунікативного мовленнєвого процесу, який простежуємо в живому мовленні. Успішною комунікація буде зокрема й тоді, коли між творцем мовлення і його споживачем налагоджено відповідний контакт, що й забезпечить взаєморозуміння. Цьому сприятиме актуалізація категорії *інтимізації*, відповідні прийоми моделювання *інтимізації*, механізми її творення. Отже, майже кожне інтимізоване спілкування приречене на комунікативний успіх.

Користуючись класифікаційною схемою, репрезентованою в сучасному мовознавстві щодо означення мовних категорій, спираючись на досвід аналізу категорії *інтимізації* у вітчизняній і зарубіжній лінгвістиці, подамо кваліфікацію зазначеної категорії в багатоаспектному вимірі. Отже, категорію *інтимізації* можна кваліфікувати як категорію *лінгвофілософську* (внаслідок граматикалізації вона перетворюється на суто *лінгвістичну* і виявляється в мові та мовленні); категорію *семантичну* (вона репрезентує смисловий компонент загального характеру, що входить до змісту певної групи слів (фразеологізмів) і набуває відповідного вираження в мові); категорію *універсальну* (вона виявляється в усіх мовах, засвідчуючи в кожній свою специфіку); категорію *граматичну* (вона має в мові формальне грама-

тичне вираження, зреалізоване зокрема і в системі протиставлення однорідних форм, граматичних категорій, наприклад, однина і множина займенникових форм, форми різних розрядів займенника, категорія звертання і под.); категорію *функціонально-семантичну* (вона оновлюється засобами всіх мовних рівнів); категорію *лінгвістичну* (так її кваліфікував насамперед Л. Булаховський); категорію *приховану* (оскільки семантичні й синтаксичні ознаки слів чи словосполучень не завжди мають явне морфологічне вираження, але є суттєвими для побудови й розуміння інтимізованого висловлювання, зокрема тому, що впливають на сполучуваність слів); категорію *шифтерну* (ця категорія репрезентує значення, що вказує на ситуацію породження тексту або учасників цієї ситуації); категорію *дискурсивну /тестову* (виражає найзагальніші інваріантні парадигмальні властивості дискурсу як інтерактивного явища та його результату – тексту); категорію *комунікативну* (виражає відповідну семантику і в загальній ієрархії знаходиться над морфологічними й синтаксичними категоріями); категорію *процесуальну* (оскільки в інтимізованому спілкуванні зберігаються основні типологічні ознаки усного діалогічного мовлення); категорію *прагматичну* (вона виражає модальні, емоційно-експресивні аксіологічні смисли, пов'язанні з вираженням відповідного ставлення до об'єктів, що репрезентує інтимні стосунки між людьми).

Висновки. Урізноманітнення теоретико-практичних аспектів дослідження феномену *інтимізації* і засобів її виявлення у тексті мотивоване не лише розвитком нових парадигм пізнання мови, але й входженням у науковий обіг текстів із комунікативно-стильових сфер, для характеристики яких визначальною є ознака *інтимізованості* викладу. У процесі їх декодування доречно враховувати не лише суто мовні та мовностилістичні чи дискурсивні засоби, що вербалізують та граматикалізують категорію *інтимізації*, але й філософські, психологічні, соціальні, ментально-концептуальні, культурологічні чинники, що впливають на формування прагматичних смислів загалом, суб'єктивної та оцінної текстової модальності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Корольова А.В. Лінгвопоетичний і наративний коди інтимізації в художньому тексті (на матеріалі української та російської прози другої половини XIX – першої половини XX століть) : дис. ... докт. філол. наук. Київ, 2003. 448 с.
2. Потєбня О.А. Значения множественного числа в русском языке. *Филологические записки*. 1888. Вып. 1. С. 45–60.
3. Франко І. Я. *Bel parlar gentil. Збір. творів : у 50 томах*. 1980. Т. 31. С. 1976–1986.
4. Булаховський Л.А. Мовні засоби інтимізації в поезії Тараса Шевченка. *Вибрані праці в 5 т.* 1977. Т. 2. С. 571–593.
5. Сирко І.М. Категорія інтимізації: традиційні й новітні аспекти інтерпретації. *Молодий вчений*. 2017. № 4.3(44.3). С. 233–236.

6. Бацевич Ф.С. Нариси з комунікативної лінгвістики. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. 281 с.
7. Бацевич Ф.С. Нариси з лінгвістичної прагматики. Львів : ПАІС, 2010. 336 с.
8. Космеда Т.А. Позитивна тональність комунікації як чинник взаєморозуміння: роль дискурсивних слів. *Лінгвістичні дослідження : зб. наук. праць ХНПУ імені Г.С. Сковороди*. Харків : Вид-во ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. 2011. Вип. 32. С. 216–222.
9. Загнітко А.П. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни: у 4 т. Донецьк : ДонНУ. 2012. 401 с.
10. Білодід І.К. Мова і стиль роману «Вершники» Ю. Яновського. *Избранные труды : в 3 т.* Київ : Наукова думка. 1986. Т. 3. С. 110–197.
11. Бельчиков Ю. Об интимизации изложения в очерках 70-80-х годов XIX века. *Исследования по славянской филологии*. МГУ. 1974. С. 64–70.
12. Шифрин Б.Ф. Интимизация в культуре. Даугава (Рига). 1989. № 8. С. 88–94.

REFERENCES

1. Korolova A. V. (2003) Linhvopoetychnyi i naratyvnyi kody intymizatsii v khudozhnomu teksti (na materialі ukrainskoi ta rosiiskoi prozy druhoi polovyny XIX – pershoi polovyny XX stolit) [Linguopoetic and narrative codes of intimation in the artistic text (on the material of Ukrainian and Russian prose of the second half of the 19th – the first half of the 20th centuries)]. Kyiv. 448 p.
2. Potebnia O. A. (1888) Znachenia mnozhestvennogo chysla v russkom yazyke [Meanings of the plural in Russian]. *Filolohichni zapysky*. Vol. 1. P. 45–60.
3. Franko I. Ya. (1980) Bel pahlah gentil [Bel pahlah gentil]. *Zibr. tvoriv: u 50 tomakh*. Vol. 31. P. 1976–1986.
4. Bulakhovskiy L. A. (1977) Movni zasoby intymizatsii v poezii Tarasa Shevchenka. Vybr. pr. v 5 t. [Linguistic means of intimacy in the poetry of Taras Shevchenko. Sel. Works in 5 vol.]. Vol. 2. P. 571–593.
5. Syrko I. M. (2017) Katehoriia intymizatsii: tradytsiini y novitni aspekty interpretatsii [The category of intimation: traditional and modern aspects of interpretation]. *Molodyi vchenyi*. № 4.3 (44.3). P. 233–236.
6. Batsevych F. (2003) Narysy z komunikativnoi linhvistyky [Essays on communicative linguistics]. Lviv. LNU im. Ivana Franka. 281 p.
7. Batsevych F. S. (2010) Narysy z linhvistychnoi prahmatyky [Essays on linguistic pragmatics]. Lviv. PAIS. 336 p.
8. Kosmeda T. A. (2011) Pozytyvna tonalnist komunikatsii yak chynnyk vzaiemorozuminnia: rol diskursyvnykh sliv [Positive tone of communication as a factor of mutual understanding: the role of discursive words]. *Linhvistychni doslidzhennia: Zb. nauk. prats KhNPU imeni H. S. Skovorody*. Kharkiv. Vyd-vo KhNPU im. H. S. Skovorody. Vol. 32. P. 216–222.
9. Zahnitko A. P. (2012) Slovnyk suchasnoi linhvistyky: poniattia i termyny: v 4 tomah. [Dictionary of modern linguistics: concepts and terms: in 4 volumes]. Donetsk. DonNU. 401 p.
10. Bilodid I. K. (1986) Mova i styl romanu «Vershnyky» Yu. Yanovskoho [The language and style of the novel «Riders» by Yu. Yanovsky]. *Izbrannye trudy: v 3 t.* Kyiv. Naukova dumka. Vol. 3. P.110–197.
11. Belchikov Yu. (1974) Ob intymyzatsii izlozheniya v ocherkakh 70-80-kh hodov XIX veka [On the intimation of exposition in the essays of the 70s and 80s of the 19th century]. *Issledovaniya po slavianskoi filolohii*. MГУ. P. 64–70.
12. Shyfrin B. F. (1989) Intimizatsiia v kulture [Intimization in culture] Dauhava (Ryha). № 8. P. 88–94.